Reyhan Öğretmenin Öldürülmesi

Yaşanmış gerçek bir olayın öyküsü... Şahamettin Kuzucular tarafından yazılmış. İsimlerin çoğu ölen kişilerin hatıralarına hürmeten değiştirilmiştir.

Fotoğraf: 1968 Yılı - Akçakışla köyünde görev yapan öğretmenler

Önde ortada oturan kişi ilkokulun müdürü olan Emin Kuzucular. Kendisi ayrıca halk kültürü araştırmacısıdır. Yazarın babasıdır.

***

Altmışlı senelerdeki siyah beyaz resimlerde, yâdımda izleri kalan hazin bir öykünme vardır. İşte böyle resimlerin içindeki birkaç resim, zihnimdeki galerinin en başköşesinde durur. İşte bu solgun resimlerden kalan öyküler de vardır.

Okul önünde çekilen bu sararmış fotoğrafın içindeki solgun yüzün pek çoğu artık ölmüştür. O yüzden bu solgun resim, bedeni mazide kalan ruhların hazin yüzüdür. Bu fotoğraf bu sebepten benim için önemlidir. Erkekler önde oturmuş, kadınlar ise ayakta; kırk senenin öncesinden bu günlere bakmaktadır.

Resimde sol baştaki figür, maral gözlü öğretmendir. Bu yüz ile iri gözler, ruhuma derin kazılmış dünyalar güzeli kadın, en canlı resmiyle kalmıştır.

Reyhan öğretmen kim bilir hangi şehirden gelmişti? Kim bilir nerde okuyup, köye öğretmen olmuştu? Saçları sarıya çalan oval yüzlü öğretmenim güzel halinden çok hoşnut bir eda ile konuşurdu. Dudağının ucunda da kocaman bir beni vardı. Gamzeli yanaklarında her vakit tatlı bir gülüş ve bariz bir özgüven vardı. Gözlerin içine bakan o sıcacık gülüşünde neşesini hissettiren sıcak bir koku olurdu. Reyhan öğretmenin gözü, reyhandan güzel kokardı. Benim Reyhan öğretmenim gül kokar, çiğdem kokardı.

Aklımda kaldığı kadar uzak yerlerden bir yerde, bir de nişanlısı vardı. Nişanlısı simsiyah bir motor ile köye gelir, başındaki o kocaman kaskını motora takıp, elindeki paketlere okul önünde dururdu. Öğretmenimle birlikte kavaklığa doğru yürür, iki sevgili birlikte saatlerce konuşurdu.

Öğretmenim köy yolunda gezen bir sülün gibiydi, sultan gibi salınırdı. Köy yolunda gezinirken herkes durup ona bakar, belki de çiçekler bile onun seyrine koşardı. Sığırcık kuşları bile sanki daha yavaş uçar, kırlangıçlarla, keklikler ona yakın geçerlerdi. Öğretmenimin gülüşü, gül yaprağı açmış gibi, naif ve çok nazenindi. Dudakları gül yaprağı cemalinden çizilmişti. Alaca dudaklarını parlak kırmızıya boyar, gamzeli yanaklarıyla tatlı tatlı gülümserdi.

Köylülerin parmakları kap kara, çatlak çatlakken; onun elleri nergislerin çiçeğinden de berraktı. Ellerindeki şefkati saçıma sıvasın diye, daha da çok çalışarak, daha da gayret ederdim. Alfabeyi herkeslerden önce sökmek istemiştim. O yüzden de o motorlu adamı hiç sevmiyordum.

Öğretmenler, çoğu akşam evimizde toplanırdı. Eve her geldiklerinde öğretmenim beni öper, ödevimi yapmam için hemen de teşvik ederdi. Onlar gidene kadar da yatmaktan hiç hoşlanmazdım. Onların sohbetlerine saatler boyu dalardım.

Bir de Ömer vardı, o adamdan hiç hoşlanmazdım. O çürük ayva suratlı, sarımtırak saçlı adam, öğretmenimi kızdırır, etrafında dolaşırdı. Babam da ondan hoşlanmaz, ona hep İt Ömer derdi. İt Ömer'in suratında iğrenç bir ifade durur, saman rengi gözlerine itici ışık vururdu. İçindeki kötülük dışa taşıyor, sarı tüylü suratında kirli sırtlan oynuyordu. Bir gün Ömer'le babam bahçede kavga etmişler, babam bir kavak dalıyla ona birkaç kez vurmuştu. İt Ömer kudurmuş gibi babama doğru çemkirmiş, "Sen karışma, sana ne ki?" diyerek öfkelenmişti. Babam ona bağırarak birkaç kez daha uyardı. "El âlemin işlerine sen burnunu sokma!" dedi. "Yılmaz'a gidip söylersen, ben de senin yaptığını Yılmaz'a söylerim" dedi. Şüphe yok ki bu kavgalar öğretmenim yüzündendi. Motorlu nişanlısının ismi Yılmaz olmalıydı.

Akşamüstü yaklaşınca köy sürüsü dağdan gelir, koyunlar ile kuzular köy yoluna doluşurdu. Reyhan öğretmenim çıkar, yollarda kuzu kovalar, oğlakların arkasından çocuk gibi koştururdu. Ben de sürülere dalar, en güzel kuzular ile oğlakları yakalayıp hemen ona götürürdüm. Oğlakların tüylerine yanaklarını bastırır, oğlakların kulağını dişleyerek sarılırdı. Öğretmenimin yüreği yünden bile yumuşaktı.

Bir gün bir oğlağı tutmuş ona vermek istemiştim. Bir kuzuyu seviyorken bir adam ona yaklaşmış "Karar vermedin mi daha?" diye sitemle sormuştu. Öğretmenimin eline küçük bir paket uzatmış, öğretmenim aceleyle onu göğsüne sokmuştu. Birazcık da ayıplayan bir telaş ile konuşmuş "Haydi git. Herkes görecek, şimdi sırası mı?" diye o adama çıkışmıştı. "Gece yarısı ordayım" diyerek gitmişti adam. "Hayır, gelme!" desin diye bir umutla beklemiştim. Ama Reyhan öğretmenim, ona bir aşk ile bakmış, hafif baygın bir bakış ve kirpikle onay vermişti. O bakış ile gülüşü zihnimden hiç silinmedi. O bakış benden gitmedi.

O adamı birkaç defa okul önünde görmüştüm. Bir defa sınıfa girmiş, güzel bir saksı içinde bize reyhan getirmişti. Herkese şeker dağıtmış, bir de fıkra anlatmıştı. Babam içeri girerek o adama sert konuştu. "Cevat Bey, ders işleniyor, neden buradasın?" dedi. Reyhan öğretmen utanmış, kıpkırmızı kesilmişti. Yel estikçe yaprak döken gül dalı gibi titremiş, günah işleyen bir melek gibi çok mahcup olmuştu. Babam öyle dedi diye adam da çok utanmıştı. Adam, Reyhan'a bakarak bir telaşla uzaklaştı. Belli ki Reyhan Öğretmen, bu adama çok âşıktı.

Bir gün okulun önünde babam Reyhan'la tartıştı. Ben sınıfta saklanmışken babam ona çıkışıyor, Reyhan öğretmenim ise ağlayarak dinliyordu. Yanağında avizeler gibi sallanan damlayı, saklandığım bu yerden de görmek mümkün oluyordu. Gözlerinden taşan damla kirpiklerinden ayrılıp, gamzesine kadar gidip, gamzede yok oluyordu. Reyhan öğretmen ağlıyor, babam hiç vazgeçmiyordu. Neler konuştuklarına çok dikkat edemiyordum. Eğer dikkat etmişsem de zaten aklımda kalmadı. Reyhan öğretmen ağlıyor, ben de orda ağlıyordum. Öğretmenimin şu sözü hiç aklımdan çıkmamıştı. "Aklım diyor ki haklısın, ama kalbim akla baskın".

Okul ile lojmanını çevreleyen duvarlardan hemen sonra köye giden tozlu, toprak bir yol vardı. Köy yolundan hemen sonra küçük bir dere akardı. Dereyi köye bağlayan kemerli şirin taş köprü, sanki köyün meydanıydı. Köprüden kağnılar geçer, kağnıların yanık sesi dört bir yana dağılırdı. Ben de vaktin pek çoğunu bu köprüde yaşamıştım. Köprüden dereye bakıp balıkları seyrederim. Baharlarda dere taşar, sular yola kadar gelir, berrak sular kahverengi çamur rengine dönerdi. Köylülerin mandaları bu derede dövüşürler, bu köprünün kenarında tos vurup tokuşurlardı.

O günlerde Reyhan hocam her vakit çok neşesizdi. Yüzündeki aydınlığa garip bir hüzün çöküyor, deredeki servilere üzüntüyle bakıyordu. Reyhan öğretmenin yüzü bir kedere boğuluyor, gözlerini sarımtırak perçemlerle gizliyordu. Yüreği ile aklının savaşları çoğalınca hazin bir duygu çökerek, ak yüzünü karartırdı. Solmuş gül yaprağı gibi dudakları da büzüşür, gözlerinin kenarları kılıç gibi çizilirdi. İşte böyle vakitlerde dudak ucundaki beni, ay yüzünün zemininde daha da bir kararıyor, manolya teni üstünde kömür gibi parlıyordu. Şüphesiz ki o it Ömer hocamı çok üzüyordu. Şüphesiz ki Cevat denen o adam da üzüyordu.

İt Ömer'i en son defa o köprü üstünde gördüm. Bekçi ile köy muhtarı İt Ömer'i tartaklamış, "Öyleyse siz görürsünüz" diyen İt Ömer gitmişti. Muhtar onun arkasından uzun müddet bağırmıştı. "Sen ne gâvur dölüymüşsün?" diyerek küfür etmişti.

Köydeki birkaç radyodan biri bizim evde idi. Siera marka radyomuz dört köşe bir yüze benzer. Düğmesini çevirince adamları konuşurdu. Köyün yaşlı dedeleri radyoyu ev sanıyordu. Babam, yaşlı adamları şaka yollu kandırmıştı. "İçinde parmak adamlar türkü söylüyor" demişti. Dedeler buna inanmış, çok da merak etmişlerdi "Nasıl yiyip, içiyorlar ?" diye bana sormuşlardı.

Radyomuzun arkasına takılan bir pikap vardı. Bu pikaba plak koyup şarkıları dinlerlerdi. Şükran Ay ile Kamuran Akkor'u çok seviyordum. "Hıçkırık" adlı eseri çok severdim. "Dağlar Kızı Reyhan" adlı plaktan ise iki tane vardı. Birini Yılmaz getirmiş, birini Cevat vermişti.

Dağlar kızı Reyhan Reyhan
Alem sana heyran heyran.

Her vakit bu nakaratı mırıldanıp geziyordum. Bu şarkıyı her şarkıdan yüz kere çok seviyordum. Ama bu türküyü benden fazla seven birkaç kişi vardı. Cevat ile Yılmaz Bey de şüphesiz çok dinliyordu. Muhakkak ki Ömer'de bu türküyü seviyordu. Bu türkü Reyhan öğretmen için söylenmiş bilirdim. Bu türküyü Yılmaz veya Cevat mı yakmış sorusu kafamı meşgul ederdi. Belki de merak ederek hocama bile sormuştum. Bu türkü o yıllarımda en çok dinlediğim şeydi. Reyhan öğretmenim benim türküdeki " Ay kız"dı.

"Âlem'in heyran " olduğu " Ay kız'a " söz kâr etmedi. Annem ve başka bir kadın onun ile konuşmuşlar

- Yılmaz'ın neyi vardı ki? Ne kadar efendi adam. diye ona sormuşlardı.

Reyhan'ın verdiği cevap elbette çok manidardı.

- Efendi, kültürlü diye aklım Yılmaz'ı seçmişti. Fakat içimdeki hayvan Cevat'ı daha çok sevdi. Annem biraz öfkelenmiş sesini de yükseltmişti.

- Yılmaz ile nikâhlısın? Bir ay sonra düğünün var? Yılmaz ile nikâhlıyken Cevat'a teslim mi oldun.

Reyhan ayağa kalkmıştı. Çok kararlı konuşmuştu.

- Ayıpsa benim ayıbım, günah ise günah benim. Düğün dernek olmayacak. Nikahı da atacağım. Boşuna uğraşma abla ben Cevat'la kaçacağım!

Köy Muhtarı ile babam, Cevat denilen adamla birkaç defa konuşmuşlar, "Reyhan imam nikahlıdır. Nişanlı bir kız" demişler, "Reyhan'ı bırak!" diyerek çok ısrar da etmişlerdi. Cevat Bey laf dinlememiş "çocuk değilim" demişti. "Reyhan benim, ben Reyhan'ın bundan kime ne?" demişti. Nahiye müdürü bile Cevat beye çıkışmıştı. "Bucakta olay çıkmadan çekip burdan gidin" dedi.

Reyhan, nişanı atacak, Cevat Bey'e varacaktı. Nişanlısı Yılmaz ise bunu hiç istemiyordu. Olan biten hadiseler Ömer'de düğümlenmiş, Reyhan'a gidip onu tehdit etmişti." Ya benimsin, ya kimsenin, bunu göreceksin Reyhan!" demiş, duyduğum habere göre Cevat da onu dövmüştü. Ağzına silah sokarak "öldürürüm lan!" demişti. Ömer işte bu yüzden köyden tayin edilerek, başka köye yollanmıştı.

İt Ömer, köyden gidince Reyhan Hocam, neşelenmiş, yollara daha çok çıkıp, şarkı da söyler olmuştu. Okul paydos olur olmaz hemen kırlara koşuyor, çiğdem, kekik toplayarak ona yetiştiriyorduk. Çiğdem ile nevruzları, kekik ile reyhanları her şeyden çok seviyordu. Yine de Reyhan Öğretmen bir şeylerden korkuyordu. Sanki Reyhan Öğretmenim kötü şeyler seziyordu. Yılmaz'dan ya da Ömer'den bir kötülük bekliyordu.

Zannederim ki okulun bahçesinde oynuyordum. Gelen bir silah sesiyle bütün kuşlar havalandı. Köyün karşı yakasından bağırtılar geliyordu. Olan biten hiçbir şeye anlam da verememiştim. Seslerin geldiği yöne doğru gitmek istemiştim. Bir adam önümü kesip, beni lojmana yolladı. Süt sağmadan gelen kızlar, bakraçlarını asarak köye doğru koşturdular. Dört jandarma var hızıyla ses gelen yere yöneldi. Tüfekler ve mataralar üstlerinde şakırdıyor, postalları tozlu yola patır patır vuruyordu. Köprünün öte yakası insanlarla doluşmuştu. Reyhan öğretmenin evi, önünde çok kişi vardı.

Olduğum yerden ayrılıp, oraya gitmek istedim. Köylüler bana kızıyor okula gir diyorlardı. Okula girdiysem bile olay yerine en yakın duvara doğru gelmiştim. Bağırtılar, çağırtılar, gürültüler geliyordu. Neden sonra hadiseler biraz daha aydınlandı. Kurşunları sıkan adam Yılmaz'ın ta kendisiydi. Nişanı atan Reyhan'a, Yılmaz kurşunlar sıkmıştı. Jandarmalar da Yılmaz'ı yakalamış geliyordu. Belli ki Yılmaz kaçmamış, jandarmayı beklemişti.

İki jandarma Yılmaz'ı kelepçeyle getirdiler. Yılmaz ile Jandarmalar karakola yürüdüler. Okul bahçesi içinden ben onlara bakıyordum. Yılmaz da sanki ağlıyor, kaderine yanıyordu. Jandarmalar arasında giden Yılmaz beni gördü. "Babana ver bunu" diye küçük bir defter atmıştı. "Babana çok selam söyle, bahtımız böyleymiş" dedi.

Reyhan öğretmenim ile Yılmaz bu defterde kalmışlardı. Bu defteri okuyunca babam bile ağlamıştı. İşte bu sararmış resim bana bunları anlattı. Resimdeki bu tenlerden hayatta olan kalmadı.

Tez zamanda kara haber hanemize ulaşmıştı. Vurulan dağlar kızıydı. Bahtı da güzel olsaydı.

Şahamettin Kuzucular